

Pomoč stradajočim

Novi ukrepi vlade za prehrano narodnih množic, poostritev pri izvajanju že preje izdanih odredb, delno pa tudi uradno povišanje delavskih plač upliva pomirjevalno. Vseobča bojazen pred splošnim pomankanjem in stradanjem vendar nekako gineva. Še brezposelni tekstilci z neko vero upajo v znosno življenje: če ne bo dela, bodo pa vsaj podpore iz fonda za reduciranje.

Zdi se, da se je divja dirka cen pred plačami, plač za cenami in zopet draginje pred zaslužkom nekam ustavila. Da bi bilo le res in trajno! Toda časi so izredni. Iz reda je zato nujno tudi življenje. Pripraviti se moramo zato, da prihajajoče udarce prehude stiske po svojih močeh preprečimo.

Letos jih je na tisoče in tisoče, ki so v jeseni brez denarja. Za zimo bodo zato ostale prazne skromne jedilne shrambe in kleti. Čez leto so bili mnogi na orožnih vajah, mesec, dva, tri, tudi več. Nič niso zaslužili. Družine doma so že tedaj stradale. — Sezonsko delavstvo ni našlo nekdanje zaposlitve. Tistemu, ki je delalo, se bliža čas brezposelnosti. — Industrija je skrčila in ustavljala obrate. Pošli so vsi skromni zaslužki. Javne in privatne podpore so morale že dosedaj mašiti vedno večjo gospodarsko vrzel in pomanjkanje. Vremenske prilike niso bile in niso naklonjene, ne delavcu, ne kmetu. Tudi zaradi teh je prvi manj zaslužil, drugi manj pridelal. Res ni bila letina najboljša.

Tako stojimo v mrzlih, deževnih jesenskih dneh. Mnoge že zebe. Zima bo nujno prinesla svoje, bolj kakor prejšnja leta: mraz ob pomanjkanju, da bo zeblo prav do mozga tiste, ki ničesar nimajo.

Ne pišemo tega radi, ne pišemo zato, da bi skrb večali. Splah ne pišemo tega za tiste, o katerih pišemo.

Drugim velja naš klic, da napovedano siromaštvo po svoji moči preprečijo. Komu torej veljajo te vrstice?

Nam vsem: Javni oblasti, ki je prva poklicana. Veljajo našim društvom in organizacijam, da pokažejo, če življenje razumejo in če so ga vredne. Delavskim strokovnim organizacijam še posebno, prav posebno Zvezi združenih delavcev. Mislimo, da je tu v igri, takorekoč na kocki, tehtanje globin našega krščanstva. Ne smemo zgubljeni besedi v trenutkih, ki kričijo po dejanjih. — Naša Delavska zbornica, predstavništva, ki bo najbolj prizadet, bo pod sedanjo upravo — tako pričakujemo z gotovostjo — storila svoje.

S predstavniki našega javnega življenja je poklican ves narod, da v njem vsak po svojih močeh pripomore, da bedo omejimo do skrajne možnosti. Uspešna zimska pomoč stradajočim je

Koledarček ZSD

za leto 1941

je potreben vsakemu delavcu

Tako pester, živahen, slikovit in zanimiv gotovo letos ne bo noben drug župni koledarček. Delavcem bo pravi kašpot do njihovih pravic, svetovalec v mnogih vprašanjih, pa še v razvedrilo v njegovih težavah.

Stane din 10.—

Naroča se ga pri

podružnicah ZSD

in pri

Zvezi združ. delavcev v Ljubljani,
Delavska zbornica

STO MILIJONOV ZA PREHRANO

Slovenski ban dr. Marko Natlačen je pretekli teden v Beogradu dosegel za sedanje čase zelo važen uspeh. Za slovensko banovino se ustanovi poseben banovinski prehranjevalni zavod. Ta zavod bo razpolagal s sto milijoni denarja, s katerimi bo nakupoval najnujnejše življenjske potrebščine in jih potem po svojih poslovalnicah oddajal v promet med konsumente brez posebnih dobičkov.

V smislu določil o ustanovitvi tega zavoda bo g. ban v važnejših gospodarskih središčih v mestih in na deželi ustanovil podružnice tega zavoda in jim določil obseg poslovanja.

Če bo zavod pri prodaji kaj zaslužil, se bo dobiček porabil za prehrano najbolj siromašnih slojev. Če bi pa nastala zguba, bo to izgubo pokrila banovina. Jasen je iz tega namen, prodajati živila po čim nižjih cenah.

Poslovalnice bodo skrbele, da bo nabavljeno blago pravilno in po predpisih predelano za prodajo, da bodo živila pravilno porazdeljena po potrebah prebivalstva. Mogel pa bo zavod po nalogu g. bana prevzeti nase še tudi druge naloge, ki se bodo v teku časa pokazale kot nujne, če bomo hoteli imeti prehrano v redu. Zavod bo skrbel za skupno in ceneno nabavo po določenih pogojih, v okviru banovinskih načrtov bo urejal cene, ker te niso uradno določene, pošiljal bo posameznim podružnicam potrebni obratni kapital in vodil tudi vsa druga tehnična dela.

Zavod vodi poseben odbor, ki sestoji iz predsednika in podpredsednika in iz gospodarskega sveta. V sosvet imenuje ban do 10 članov iz vrst potrošnikov, gospodarskih krogov in strokovnjakov. Pričakujemo zato z vso upravičenostjo, da bo delavstvo imelo v njem svoje zastopnike.

Ustanovitev prehranjevalnega zavoda je bila pri sedanji divji gonji za dvigom cen in pri splošni neurejenosti glede preskrbe z živili nujno potrebna. Le velika škoda je, da take ustanove nismo dobili že takoj na početku teh izrednih razmer na življenjskem trgu. Priprani smo, da bi bili tako javnost obvarovali pred upravičenim strahom, da ljudje ne bodo mogli dobiti najpotrebnejših živil in da se bodo zato tudi izredno podražila. Ta strah je v mnogih primerih potrošnike zavajal k temu, da so se čez mero izčrpale zaloge po trgovinah in živilskih skladiščih. Prekomeren nakup je pa potem zopet trgovcem dal priliko, da so začeli spekulirati in blago prikrivati z namenom, da ga bodo pozneje dražje prodali.

Privatnim trgovcem, ki mislijo tudi v času teh izrednih stisk mnogo bolj na svoj lastni dobiček, kakor na skupnost, seveda ustanovitev prehranjevalnega zavoda ne gre v njihov račun. Iz terena nam že poročajo, da so se posamezni trgovci izjavili, da so v predrazgovorih sklenili svoje trgovine enostavno zapreti. Seveda je ta grožnja prazna. Nobena stvar ni manj verjetna kakor ta. Če bi se pa tudi to res

zgodilo, ne bo posebne škode. Dosegli bi v tem slučaju morda le to, da bi prehranjevalni zavod, ki je zamišljen le kot začasna ustanova, postal stalna ustanova. Tako bi bili tudi za bodoče čase v marsikateri stvari izločeni nešteti prekupčevalci in podajanje blaga iz rok v roke z vsakokratno podražitvijo. Življenje bi bilo ceneje.

Mislimo, da je delavski stan v celoti z veseljem pozdravil vest o slovenskem prehranjevalnem zavodu. Z gotovostjo se namreč tako zopet z njim uvaja v življenjsko preskrbo nek red. Vstaja med narodom sigurnost, za bodočnost strah gine, da bi ob navskrižju interesov producentov, prodajalcev in potrošnikov delavski stan potrpel pomanjkanje do izstradanja. Vzporedno z drugimi akcijami za preganjanje verižnikov, za dvig delavskih mezd, za zaposlitev brezposelnih prinaša ustanovitev banovinskega prehranjevalnega zavoda nam vsem pomirjenje, ki more biti samo v korist vseh delavskih slojev našega naroda.

Sto milijonov denarja, s katerimi bo razpolagal novo ustanovljeni zavod za prehrano, bo v večkratnem obtoku pri nakupu in prodaji brezdvomno dobro opravljal svojo nalogo. Uverjeni smo namreč, da bo uprava zavoda funkcionirala brezhibno. Uprava zavoda bo namreč svoje posle vodila po direktivah našega bana g. dr. Natlačen. Mislimo, da je to najboljše poročstvo za brezhibno in obče koristno zavodovo poslovanje.

Za zvišanje plač stavbinskemu delavstvu

Dne 5. oktobra se je vršila v sejni dvorani Delavske zbornice pod vodstvom inspektorja dela g. inž. Barage 2. poravnalna razprava med zastopniki delodajalcev in delojemalcev stavbinske stroke.

Kakor je znano, so pretekli mesec marksisti provicirali v Mariboru in Ljubljani delno stavko stavbinskih delavcev, katera stavka pa je bila protizakonita in je med tem Zveza združenih delavcev, kateri sta se pridružili tudi JSZ in NSZ začela legalno akcijo za sklenitev novega dodatka h kolektivni pogodbi, da bi se s primerno mezdno lestvico zavaroval eksistenčni obstoj stavbincev spričo naraščanja draginje.

Prva poravnalna razprava, ki se je vršila dne 26. septembra, je bila brezuspešna, medtem pa je izšla odredba g. bana o odločitvi minimalnih mezd za dravsko banovino. S to odredbo so bile določene minimalne mezde na din 5.50 oz. din 5.— (za kraje z manj kakor 5000 prebivalcev) in so zastopniki delodajalcev na razpravi nudili za nekvalificirane delavce le omenjeno minimalno mezdo.

Strokovne organizacije so predlagale uvrstitev delavstva v tri mezdne razrede, v katerih naj bi se mezde kvalificiranih delavcev gibale med din 6.— in din 8.50, za nekvalificirane pa med din 5.50 in din 6.50. Tekom razprave so strokovne organizacije od

svojih zahtev znatno popustile, tako da bi znašale mezde kvalificiranih delavcev le od din 5.50 do din 7.50, nekvalificiranih pa v I. mezdnom razredu din 6.—, v II. razredu din 5.50 in v III. razredu din 5.—. Zastopniki delodajalcev so medtem vztrajali, da ostanejo nekvalificirani delavci v glavnem na bazi predpisanih minimalnih mezd in sicer tako, da bi le polovica delavstva v višjem razredu prejemale po 25 par na uro več od minimalne mezde.

Zastopniki delavstva, zlasti Zveze združenih delavcev, so ukazali, na dejstvo, da, čeprav šele pred kratkim predpisana, nova minimalna mezda, ne odgovarja spričo stalno naraščajoče draginje potrebam delavstva za ohranitev življenjskega obstoja, ter tudi pogajanja za mezdno lestvico ene ali druge stroke, ne bi imela nikakega smisla, ako pristanejo delodajalci le na minimalno mezdo, ki je zanje itak obvezna in tudi ne gre, da bi se stavbinske delavce za njihovo težko delo, ki je poleg tega le sezonsko, plačalo tako, kakor stroke, v katerih ni sklenjenih kolektivnih pogodb oz. mezdnih sporazumov. V tem težavnem položaju, v katerem se nahaja danes stavbinsko delavstvo, mu je treba tudi dokazati, da obstoja možnost uspeha le potom zakonite borbe. Le na ta način se da preprečiti podtalno rovarjenje subverzivnih elementov.

Kljub vsemu temu zastopniki delodajalcev niso pristali na minimalne zahteve delavskih zastopnikov in se je poravnalna razprava zato končala brez uspeha ter sta sporni stranki sklenili zateči se k razsodišču.

Radi čimprejšnje likvidacije spora je Zveza združenih delavcev poslala g. banu vlogo, katero sta podpisali tudi Narodna strokovna zveza in Jugoslo-

vanska strokovna zveza. V tej vlogi prosijo strokovne organizacije g. bana, da vpliva na to, da se postopek razsodništva čimprej konča z uspehom, ki bo ugodil itak skromnim zahtevam stavbnega delavstva in onemogočil, da bi bili stavbinski delavci še nadalje dostopni subverzivnim krilaticam levičarskih demagogov.

Zborovanje gradbenega delavstva

Zaradi odklonilnega stališča delodajalcev so bile strokovne organizacije prisiljene zateči se k razsodništvu, da tako zavarujejo interese gradbenega delavstva in mu v teh težkih časih priborijo pravičnejšo mezdo. Težak je boj organizacij in delavstvo zato ne sme stati ob strani, temveč svoje zakonite zastopnike podpreti s strumno borbena in disciplinirano odločnostjo.

Da se delavstvo obvesti o delu organizacij za zvišanje plač, se vrši

V SOBOTO, DNE 12. OKTOBRA OB 12. URI, V VELIKI DVORANI DELAVSKE ZBORNICE V LJUBLJANI

ZBOROVANJE
GRADBENEGA DELAVSTVA.

Na zborovanju bodo govorili zastopnik Delavske zbornice in zastopniki delavskih strokovnih organizacij.

Pridite vsi in pokažite s tem, da hočete priti zakonitim potom do boljšega kosa kruha!

Indeks cen

Indeks cen Narodne banke izkazuje pri cenah na malo za Ljubljano sledeče spremembe:

V IX. 1939 — 87.9 točk.
V V. 1940 — 112.7 točk, podražitev 28.2%.
V VI. 1940 — 116.2 točk, podraž.: 32.2%.
V VII. 1940 — 115.6 točk, podr.: 31.5%.
V VIII. 1940 — 121.8 t., podraž.: 38.6%.
V IX. 1940 — 124.7 t., podraž.: 41.8%.

naše geslo to jesen. Upamo, da poklicani ne bodo odrekli. Je to veliko krščansko in narodno delo, vredno, da se mu katoliški narod v celoti pridruži. Bila pa bi uspešna vsenarodna akcija za zimsko pomoč obenem tudi najlepši uvod za dostojno proslavo 50 letnice okrožnice Leona XIII. in 10 letnice okrožnice Pija XI.

Težave slov. delavstva

V reviji katoliške akcije številka 4 iz leta 1940 je izšel pod gornjim naslovom zanimiv članek izpod peresa g. Franca Perniška. Članek pokaže socialno strukturo Slovenije v jasni luči, predvsem kar tiče razmer, v katerih živi naše delavstvo. Radi njegove aktualnosti bomo objavili najvažnejše odstavke članka v nekoliko zaporednih številkah »Slovenskega delavca.« Prvi odstavki se glasijo:

POSESTNE IN PREMOŽENJSKE RAZMERE

Slovenija je dežela zelo majhne posesti. V Sloveniji imamo 11.8% kmetijskih gospodarjev, ki imajo manj kot pol ha in 21.2% kmetijskih gospodarstev, ki imajo od pol do 2 ha zemlje. Vidimo torej, da ima dobra tretjina (38.5%) kmetijskih domov manj kot 2 ha zemlje. To se niti ne more imenovati posestvo, kvečjemu kočarstvo.

Mali posesti, ki obsega od 2—5 ha zemlje, pripada petina ali 24.4% kmetij.

srednji posesti, ki obsega od 5—10 ha zemlje, pripada samo 18.7% kmetij; večji posesti, ki obsega od 10—20 ha, pripada 15.8% kmetij;

trdni posesti, ki obsega od 20—50 ha zemlje, moremo šteti samo 7% kmetij; veleposesti, ki obsega od 50—100 ha zemlje, moremo šteti samo 0.8% kmetij.

Nad 100 ha zemljišča pa ima 0.2% posestnikov.

Ta statistika nam razkriva prav huda dejstva, da ima namreč skoraj tri petine naših kmečkih domačij manj kot 5 ha zemlje.

Po štetju iz leta 1931., imamo v Sloveniji 127.618 poljedeljskih rodbin, ki žive v takih-le posestnih razmerah:

nad 2 ha zemlje ima 92.000 posestniških rodbin,

pod 2 ha zemlje ima 26.000 kočarskih rodbin,

samo kočjo brez zemlje ima 4000 rodbin,

brez posesti pa je 6000 kmečkih dniarskih rodbin.

Lahko torej trdimo, da premore Slovenija komaj eno četrtino poljedeljskih obratov, ki so zares trdni, ki jih zadovoljivo preživlja samo kmetijstvo, to je njiva s pašnikom ter gozdom. Pri tem moramo opozoriti tudi na dejstvo, da v naših kmetijskih obratih zavzema gozd dve petini površine in da je pri nas samo dobra petina celotne površine v njivah. Potemtakem odpade na vsako kmetijo razmeroma malo orne zemlje, ker vse drugo odpade na travnike in pašnike.

Velika posestva v Sloveniji niso porazdeljena enakomerno po različnih občinah in okrajih. Razmeroma največ trdnih kmetij ima pravi alpski pas naše dežele, dočim prevladujejo zelo majhne kmetije najbolj v subpanonskem obrobju.

V vzhodnih predelih je kmečko prebivalstvo tudi najgostejše naseljeno in tu je malo veleposestev. V dravski banovini znaša sedaj gostota 70.3, v subpanonskem pasu pa znaša celo 75 do 100 na km². Od tukaj bi morala fluktuirati delovna sila že iz tega razloga proti zapadnim predelom Slovenije, zlasti če se pomislimo, da se je industrija razvila prav v zapadnih predelih.

Naši kmečki domovi torej niso sposobni, da bi preživljali vse svoje otroke. Doma ostane navadno le eden, drugi pa morajo vzeti v roko popotno palico in iti s trebukom za kruhom. Če je posestvo količkej veliko, dobe še nekaj dote, kočarski otroci pa samo culo in palico. Mladi gospodar, ki je ostal na domu, ni vreden zavidanja. Starim mora dajati preužitek, vse svoje življenje pa se trudi in gara od rane zore do trde noči, da izplača dolgove, ki so nastali zaradi dot in da vzredi svoje otroke. Ko mu ti toliko odrastejo, da bi mu bili v pomoč, pa že morajo zopet po svetu.

V naslednjih vrsticah jih bomo spremljali po njihovi življenjski poti. Videli bomo, kako živijo slovenski delavci, ki so zrasli in še rastejo na kmečkem domu. (Dalje prih.)

Pravica do svobodnega združevanja

Ta človekova naravna pravica izvira iz človekove družne narave. Ker more človek svoj končni namen, pa tudi svoje bližnje namene dosegati le v družbi, ne pa kot posameznik, ima zato pravico, da se svobodno združuje z drugimi, da dosega te in podobne namene. Seveda pa morajo biti ti nameni naravno, neoporečni. Združenje potrošnikov v potrošne (ekonomne) zadrage je dovoljeno, ker je namen združevanja dovoljen, združevanje razbojniške tolpe pa ni dovoljeno, ker je namen nenraven in torej nedovoljen.

Upravičenost te svoboščine, ki je zajamčena tudi v večini ustav je naglasil že Leon XIII. v okrožnici »Rerum novarum«: »Spoznana pičnost lastnih moči človeka priganja in spodbuja, da si želi pridružiti tujo pomoč. Kakor to naravno nagnjenje vodi človeka k združitvi in državljanski družnosti, tako hrepeni tudi, da bi z državljanji sklenil druge družbe, majhne sicer in neplodne, pa vendar družbe... Zato torej, čeprav so zasebne družbe v državi in so takorekoč toliko kot njeni deli, vendar vobče in samo po sebi in v oblasti države, da bi jim branili njih gibanje. Po naravnem pravu je namreč človeku dovoljeno, da se združuje v zasebnih družbah, država pa je ustanovljena zato, da štiti njegove pravice, ne pa da bi jih ugonabljal. In če bi ona prepovedala, da se državljanska društva ne smejo združevati, bi naravno sebi nasprotovala, ker se je tako sama kakor zasebna društva rodila iz tega načela, da so ljudje po naravi družni.

Kakor pa je ta pravica združevanja po svojem bistvu neodvisna od države in njenega priznanja, tako je njeno izvrševanje omejeno po svojem namenu. Ta pravica mora služiti človeku, da lažje dosega razne namene: gospodarske, prosvetne, telesno-vzgojne zabave itd. Ker pa je človek naravno bitje, more stremeti le za naravno dovoljenimi nameni. In zato se sme zdru-

žiti z drugimi v najrazličnejše namene le tedaj, če so nameni, ki jih hočejo ljudje s skupnim sodelovanjem doseči, res naravno dovoljeni in pošteni. Zato seveda ne more biti samo po sebi dovoljeno nobeno združevanje za doseganje ne-dovoljenih namenov. Tako združevanje more prepovedati državna oblast kot čuvarica naravne blaginje, ki ji prav taka komunistična, anarhistična ali teroristična združevanja povsem nasprotujejo. Leon XIII. nalaga državi izrecno dolžnost, da takala združevanja onemogoči. Ko piše v okrožnici »Rerum novarum«: »Večsah nastopijo časi, ko je prav, da se proti tej vrsti družb nastopi z zakoni, če namreč po svojem namenu skušajo doseči kakor stvar, ki je v bitnem nasprotju s poštenostjo, pravičnostjo ali z državno blaginjo.«

DVOJNA ZMOTA

Proti tej človekovi naravni pravici je grešila liberalna država, ko ni znala ločiti med dovoljenimi in nedovoljenimi društvi, ampak je vsem dovoljevala svobodno udejstvovanje. Ker je dovoljevala svobodno delovanje tudi brezverskim in komunističnim društvom ali jih je celo podpirala, si je zredila gada na svojih prsih, ki ji je tudi pripravil žalosten pogreb.

Proti tej človekovi naravni pravici pa greše tudi nekatere svobodne države, ki si neupravičeno laste vedno več pravic in skušajo vse bolj vse same neposredno urejati in odločati. Takala je predvsem boljševiska država, kjer sploh ne moremo več govoriti še o kakšni svobodi združevanja, toda tudi druge nekatere države pretirano in končno v lastno škodo zatirajo svobodo združevanja zlasti v prosvetne, telesno vzgojne, pa tudi v strokovne namene.

Zato moramo ponoviti opomin papeža Pija XI., čeprav priznavamo, da opravičuje sedanji gospodarski razvoj in pa nevarnost za javno blaginjo v

tem ali onem primeru občutnejše posege v pravice posameznikov dokler se razmere v družbi znova pravičneje in primerneje ne uredi. Pij XI. je namreč opomnil v okrožnici Quadragesimo anno one, ki vodijo države: »Kakor ni dopustno jemati posameznikom in izročati občini kar zmorejo posamezniki s svojo močjo in s svojo delavnostjo tako je neopravičeno, povzročiti veliko škodo in moti pravni red, če se to kar zmorejo manjše in nižje organizacije, izročiti večji in višji družbi... Naj bodo torej tisti, ki vladajo prepričani: kolikor bolj bodo čuvali to načelo o dopolnjujoči nalogi višje oblasti in kolikor popolnejši bo hierarhični red med raznimi organizacijami, toliko uspešnejša bo dejavnost socialne oblasti, toliko ugodnejše in srečnejše stanje države same.«

RAZNE VRSTE ZDRUŽEVANJA

Razen v družini, v državi in v cerkvi se družijo ljudje, da dosega jo še razne druge namene. Poznamo navadno društvo z dobroteljnimi (Vincencijske in Elizabetine konference itd.), umetnostnimi, znanstvenimi, političnimi (stranke) in podobni nameni, poznamo gospodarska društva, kjer se družijo posamezniki v proizvodilne, trgovske, zavarovalne in kreditne namene, poznamo strokovne organizacije (sindikate), delojemnikov in delodajnikov ter poklicno stanovske organizacije.

STROKOVNE IN POKLICNE STANOVSKO ORGANIZACIJE

Namen strokovnih delavskih organizacij je predvsem to, da delavci združeni branijo svoje pravice in se bore za upravičeno izboljšanje svojih raz-

mer. Marksisti so dali po vsem neupravičeno strokovnim organizacijam razredno bojno značaj: razred proletarcev gleda v strokovno organizacijo kot sredstvo, da stre premoč kapitalistov in se sam postavi na njihovo mesto. Zaradi tega odklanjajo marksisti vsako sodelovanje s podjetniki in ne gledajo v njih sodelavce pri skupnem opravilu v korist javne blaginje. Tako pojmovanje nalog strokovne organizacije je seveda krščanskim strokovničarjem tuje. Krščanski strokovničarji gledajo v svoji strokovni organizaciji obrambno organizacijo za izvojevanje naših upravičenih pravic, za pravične mezde, za plačane dopuste, za uvedbo vseh panog socialnega zavarovanja, obenem pa gledamo v svoji strokovni organizaciji tudi obliko, v kateri hočemo sodelovati s podjetniki pri izvrševanju naše skupne naloge v korist narodnega blagostanja. S tem hočemo pripraviti tudi tla za uvedbo korporativnega reda, kjer bo sodelovanje delavcev in podjetnikov pri skupni nalogi pravno urejeno.

Nekateri so mnenja, da bi v korporativni organizaciji strokovne organizacije popolnoma odpadle. Odpasti morajo seveda razrednobojne strokovne organizacije, ker so v načelnem nasprotju z načelom vzajemnega sodelovanja delavcev in podjetnikov, kar pa je temeljna misel korporativne ureditve.

Nobenega razloga pa ni, da bi morale odpasti strokovne organizacije, ki bi urejale določene zgoj delavske razmere in varovale upravičene koristi delavcev. Prepoved tako pojmovanih strokovnih organizacij bi bila tudi v nasprotju z naravno-pravno pravico svobodnega združevanja.

Red in disciplina

V vsaki družbi mora vladati red. Družba brez reda ni mogoča in mora razpasti. In čim bolj popolna je družba, tem večji red mora biti. Red in disciplina ustvarjata velika dejanja, nered in nedisciplina pa velika razdejavanja. Prav zadnji svetovni dogodki dokazujejo to z vso pribitostjo jasno in zgovorno.

V družbi pa mora biti še nekaj, ako hoče, da bo dobra: podrejenost lastnih koristi skupnim koristim. Liberalizem je vrgel v svet nauk, da naj se vsak briga zase in da ga drugi in celota nič ne brigajo. Zato je nastal v naši družbi tak silovit nered v gospodarstvu in v vseh drugih panogah življenja, kakršnega zgodovina ne pomni. Človek je iskal samo sebe, svoj užitek, svoj boljši položaj, svojo čast, svoj ugled in pri tem pohodil vsako obzirnost do drugih in do celote. To je rodilo razkroj družbe in udarilo posameznika in celoto. Celotne velike in organizirane enote je sebičnost pokopala. Živ zglede nam je Francija. Razni Blumi so iskali sebe, sebi ohranjevali milijone, delovne sloje pa so pitali s frazami socializma. Prvi udar pa je vrgel Francijo ob tla tako, da se 100 let ne bo mogla povzpeti na nekdanjo višino. Od carske Rusije, republikanske Španije, Češke, Francije itd. — vse samo en dokaz: brez reda in discipline je nered in anarhija, v golem iskanju osebnih koristi in brez podrejenosti osebnih koristi skupnosti je propad.

Naš pokret je tudi družba istomiselnih. Po organizaciji ZZZ je to organizirana družba, je živ organizem. Vsak živ organizem mora izločiti strupene klice iz svojega telesa, sicer se zastrupi in shira. Prav tako je z našo organizacijo. Tudi ta mora izločiti vse, kar ji škoduje. Najhujše strupene glive v organizaciji pa so: nered, nedisciplina in iskanje sebe na račun organizacije.

Mi smo delavska organizacija. In prav te morajo v vsem tem biti posebno občutljive. To delavstvo ve in se tudi zaveda. Koliko parasitov je že zbrisalo s svojega čela, koliko jih je že izrinilo iz svojih vrst. Tako je tudi prav. Vsi Blumovci, ki sebi skušajo na račun delovodstva kopiciti čast, premoženje in ugled, ki iščejo sebe na račun delavstva, pri tem pa deklamirajo patetično o pokretu, morajo iti. Organizem naše organizacije je zdrav. Zato je in bo izločal vse strupene klice, ki ustvarjajo nered, nedisciplino in

iščejo samo sebe, svojo dobro zavarovano službo, svojo čast svoj ugled in denar ter škilijo vse drugam kakor v skupni blagor vsega delavstva. Vsi ti morajo ven iz zdravega organizma, da se ne okuži celota.

Kdor samo poskusi med nami, da bi hodil drugače, kakor zahtevajo koristi pokreta, misli, da so funkcije v organizaciji samo radi njega. Zaverovan in zaljubljen sam vase misli, da je pokret samo on sam in ga zase zlorablja. V organizacijskih vrstah s potvarjanjem dejstev hoče ustvariti zmedo in nered, da bi v kalnem ribaril. Idealne delavce pokreta s blatom obmetava, da bi svojo nečedno igro proti koristim organizacije uspešno zaključil. Kdo morda celo pozablja, da smo sestavni del samostojnega naroda in hoče po zgledu narodnih izdajic iz političnega življenja polpreteklih dni nad organizacijo in slov. delavskim stanom s pomočjo tujcev vihteti svojo oblastno taktiko.

Kaj stori pokret?! Pokret ga vrže čez organizacijski krov in nikomur za njim ni žal. Dokaz samo, da smo zdrav organizem. Ne trpimo nereda in nediscipline, nočemo parasitov. Naša organizacija je velika celota, ki jo v nedisciplini nihče ne kaznjen zase izrabljati ne sme.

Slovenskemu delavcu — slovensko knjigo!

Po »Slovenskem domu« z dne 7. t. m. povzemamo:

»Celje ima več knjižnic: mestno, knjižnico KPD, Nikolajevovo knjižnico, knjižnico v Delavski zbornici. V tovarnah pa so še posebne zasebne knjižnice tovarnarjev, ki so delavcem vsak čas odprte in kjer knjige dobivajo brezplačno na posodo. Po poročilu »Slov. doma« pa je v vseh knjižnicah tovarnarjev le malo slovenskih knjig in še te so večinoma le starejše izdaje. Večino predalov zavzemajo same nemške knjige, čeprav je tam le par uradnikov in inženirjev tujcev, delavstvo pa skoro izključno le slovenske narodnosti.

Mislimo, da bi bilo v interesu tistih podjetnikov, ki ob vsaki priliki ob različnih prireditvah »sodelavcev« potegnejo visoko na drog jugoslovansko zastavo, da svoje jugoslovansko narodno čustvovanje pokažejo tudi s tem, da bo v njihovih knjižnicah prevladovala slovenska knjiga. Drugače ima človek nehoti vtis, da je zastava samo zato tu, da se potem lažje zakrivajo stvari, ki z našim narodnim čustvovanjem niso v skladu.

Naša borba - naša rast

Kamniško okrožje

V nedeljo dne 6. t. m. se je vršila v Domžalah seja našega okrožja, ki je potekala zelo živahno in smo za bodočnost napravili važne sklepe.

Poročilo o delovanju in uspehih naše organizacije je podal zastopnik centrale tov. Breznik. Njegovim temeljitim in jedrnatim izvajanjem smo sledili z velikim zanimanjem. Prišli smo do zaključka, da bi to, kar nam je povedal tov. Breznik, moral vedeti sleherni naš član in bomo zato prirejali redne sestanke po podružnicah.

Sklenili smo tudi, da bodo naše seje vsako prvo nedeljo v mesecu. Potemtakem bo prihodnja seja okrožja v nedeljo dne 3. XI. ob 1/2 10 v Grobljah.

Tobačni delavci

Na našo zahtevo se je izvršila s strani glavnega odbora Jugorasa intervencija pri Upravi državnih monopolov radi takojšnjega zvišanja delavskih plač.

Akcija je bila uspešna in je Uprava državnih monopolov z odlokom z dne 3. oktobra določila draginsko doklado v višini din 6.— dnevno, katero doklado bodo prejeli vsi delavci in delavke monopolske uprave. Izplačevanje draginske doklade tudi ni odvisno od trajanja zaposlitve.

Tovariši! Vidite torej, da je naša organizacija zopet storila vse za zboljšanje socialnega in gospodarskega položaja tobačnih delavcev in ji moramo zato dati vse priznanje in zaupanje, ter tudi napram njej izvršiti svojo dolžnost.

Kranj

Tovarna »Jugobruna« obratuje sedaj v zmanjšanem obsegu, ker še nima dosti surovin. Da bi se delavstvo spričo tega stanja lažje preživljalo, je dala tovarna delavstvu premož po znižani ceni in sicer 100 kg po din 36.—, nadalje bo preskrbela tudi moko.

V oddelku tkalnica se dela en teden, drugi teden pa ne. Zato dobivajo poročeni delavci po 150 din podpore, samski pa po 120.— din tedensko.

Tovarna »Jugočeška« je nabavila za delavstvo krompir in premož po znižani ceni. Tovarna »Tekstilindus« oskrbuje delavstvo z mastjo in moko po stari ceni. Tudi tovarna Zabret Joško na Britofu je v večjem obsegu ustavila obratovanje in daje delavstvu brezplačno moko.

Iz tega je razvidno, da je delavstvo z redukcijami povsod hudo prizadeto. Nekatero tovarne sicer olajšajo delavstvu ta slab položaj po svoji najboljši volji, vendar se z dneva v dan vse bolj jasno vidi, kako potrebne je podporni sklad, za katerega ustanovitev se naša organizacija toliko zavzema.

Vsemu našemu članstvu sporočamo, da smo od centrale prejeli nove znake ZZZ, ki stanejo 8.— din. Dobite jih pri naših odbornikih.

V nedeljo, dne 13. t. m. bo ob 9 uri dopoldne članski sestanek pri Jelenu. Pozivamo vse naše člane, da se tega sestanka polnoštevilno udeležijo in pripeljejo nanj tudi svoje prijatelje, kjer bodo slišali poročila zastopnika centrale o delu in uspehu naše organizacije.

Bohinjska Bistrica

Podružnica ZZZ v Boh. Bistrici sklicuje občni zbor na dan 20. okt. 1940. ob 11 uri dopoldne v Prosvetnem domu. Na občni zbor vabimo vse delavce, organizirane pri naši podružnici, kakor tudi naše delavce zaposlene na Jesenicah ter vse naše prijatelje, da se pri nas organizirajo. Čim več nas bo, več bomo premogli. Saj veste, kaj je danes delavec brez organizacije. Lahko rečemo, da nič ne pomeni. Da naša ZZZ nekaj pomeni, vprašajte delavstvo, ki je zaposleno pri K.D.E. (elektrarna) ali one pri ribogojnem zavodu. Ti vam bodo znali povedati. Koliko bi lahko dosegli z našo organizacijo ZZZ, če bi bilo v njej korporativno organizirano še lesno delavstvo. Potem šele bi bilo bohinjsko delavstvo na pravi poti, složno in močno, potem bi lahko nastopili tudi proti bohinjskemu lesnemu kapitalizmu brez usmiljenja, tako se pa delavec trese pred njim in se mu mora klanjati. Tovariši, delavci, na svidenje na občnem zboru.

Škofja Loka

Molk iz Škofje Loke ne pomenja zaspnje ali bojazen, pa tudi ne tišine pred viharjem. Naš molk je svojstven izraz naših čustev do današnjih nič prida obetajočih razmer, do sočutja s sodelavci, čeprav niso vsi naši simpatizerji, ki zgubljujejo zaslužke zaradi vaj in trpe družine doma. — To ni razveseljivo. — V takem ozračju ne gre »petje« iz srca, in se ne bavimo z bojnimi načrti in željami.

Šele zdaj se kaže kričeča potreba po obnovi tovarniških aprovizacij, kakor smo jo imeli nekaj mesecev v »Seširju«. Žal, da je prekmalu nehala, ker jo nismo z zadovoljstvom bolj podprli, in ker so jo z »jezikom« in kritikovanjem nekateri celo nasakovali.

Tudi bivša ljudska kuhinja bi nam zdaj prav prišla, pa so jo iz malopembnih razlogov spodnesli nezadovoljneži v svojo škodo.

Draginja narašča tudi pri nas. Kjer pa te ne sme biti, pa blaga manjka.

1. t. m. je ZZZ dala materi zemlji svojo prvo žrtev in jo pospremila na škofjeljsko pokopališče, to je svojo članico Ančko Bozovičar. Že pogled na pogrebni spreved je bil poln ganotja: bela krsta z belim cvetjem, znak nedolžnosti in mladosti; dekliška Marijina družba z vencem in zastavo; za krsto številna delavska družina: v delu oslepeli oče, trpeča mati, dobri bratje, sestra, sosedje, sodelavci in sodelavke. Slednje tudi iz JSZ vrst, kar je vse pohvale vredno. — V grobno tišino izrečene poslovilne besede č. g. župnika so pričale, da je bila Ančka dobro dekle brez sreče. Zato je hitelo proč po srečo onkraj groba.

Počivaj v miru tiha Ančka, izprosi tam tolažbo Tvojim dragim in ne pozabi na nas, ki gremo za Teboj tam onkraj, kjer — na svidenje!

Groblje - Jarše

Naši skupini sklicujeta za nedeljo dne 13. t. m. ob 1/2 10 uri dopoldne članski sestanek v Društvenem domu v Grobljah.

Člane prosimo, da se sestanka polnoštevilno udeležijo.

Ziri

MEZDNO GIBANJE ČEVljARSKIH POMOČNIKOV

Preteklo soboto se je vršil skupni sestanek čevljarskih pomočnikov iz vseh sedmih čevljarskih industrijskih podjetij v našem kraju. Sestanek sta priredili naša ZZZ in NSZ. Povabilu se je odzvalo nad 60 pomočnikov. V imenu central sta poročala za ZZZ tov. Maks Jan, za NSZ Božidar Makše.

Po uveljavljenju novih minimalnih mezd, za katere se je pred vsem zavzemala naša centrala, upamo, da bomo tudi mi na svojem zaslužku znatno pridobili. Po pregledu stare kolektivne pogodbe smo po izredno živahni debati prejeli sklepe in predloge za uveljavljanje naših upravičenih zahtev. Pričakujemo, da bodo podjetniki na vlogo strokovnih central ob upoštevanju naših težkih življenjskih prilik pokazali za nas pravo socialno razumevanje. V prihodnji številki našega glasila upamo, da bomo že mogli poročati o doseženih uspehih.

Dolenja vas

Gozdno-žagarški delavci na posestih K. Auesperga v Kočevju se preko ZZZ prizadevamo za majheno boljše skromno življenje. Podjetje je centrali na njeno pismeno vlogo sporočilo, da je delno naše zaslužke že povišalo, delno pa da jih bo s 1. oktobrom. Čakali smo na ta prvi oktober in se že veselili povišic, a o kakšnem povišku ni ne duha ne sluha.

Mislimo, da bi tako bogato podjetje lahko plačalo vsaj toliko, kolikor prejemale delavci na žagi g. Rudolfa v Ribnici. Prepričani smo, da bo centrala v Ljubljani preskrbela, da obljube, ki jih je dobila ne bodo ostale samo na papirju.

Celje

ŽALEC - »JUTEKS«

Delavstvo tovarne »Juteks« je korporativno vstopilo v ZZZ. Zahteva namreč, da se uredijo mezde tako, da bodo dosegle vsaj minimalne predpisane mezde, da se uredijo odmori med delom in da se spoštuje ostala socialna zakonodaja.

Podjetje ima dobro konjunkturo in lepo zasluži. Vendar je to podjetje, ko je zvedelo za organiziranje delavstva v ZZZ, takoj odpustilo dva agilna in sposobna organizatorja. Podjetje pravi, da zato, ker sta organizirala med delom, kar pa ne odgovarja resnici. Po brezuspešnem poizkusu, da stvar z podjetjem mirno uredimo, smo zato preko centrale na oblasti prosili za poravnalni postopek.

Predoslje

V nedeljo se je vršila v društvenem domu v Predosljah prireditve naše podružnice.

Kljub temu, da je bil zelo lep dan, blagoslovitev letala, zelo blizu romanje na Brezje in Velesovo, se je zbralo v domu veliko število članov in prijateljev našega društva.

Prireditve se je pričela s pozdravnim nagovorom predsednika Nograška, nakar je spregovoril delegat centrale tov. Pirih, ki nam je v klenih besedah osvežil ustanovitve, in podal smernice za nadaljnje uspešno delo naše ZZZ. Žel je za svoja izvajanja obilo priznanja. Spregovoril je tudi zastopnik kranjskega okrožja tov. Benedik, ter pozival vse, naj se trdno oklenejo te naše edine slovenske katoliške delavske organizacije, ker le tako bo naš delavec prišel do svojih pravic, katerih resnična zagovornica je le Zveza združenih delavcev. Predvajanje je bil nato film »Združeni delavci v vrste stopimo«, ki je pri vseh zbudil največje zanimanje. Videli smo, kaj pomeni delavska organizacija, ki je prežeta duha delavnosti in poštenosti.

Na programu je bil nato še »ribolov«, ki je nad vse pričakovanje dobro uspel. Vse srečke so bile takoj razprodane, dobitniki pa so veselih obrazov hiteli na svoje domove z željo: z organizacijo do novih uspehov.

Murska Sobota

Naša organizacija se kljub vsem oviram lepo razvija in napreduje. Vsak dan se prijavljajo novi člani, vsak dan je večje zanimanje za organizacijo med delavstvom. To je ponovno jasen dokaz, da je naša ZZZ na pravi poti v borbi za pravice delavstva. Seveda, to pa ne gre v glavo raznim gospodom in gospodičam v Murski Soboti, ki so že davno napovedovali konec naši organizaciji, sedaj pa pihajo od jeze na vse strani. Niso se tudi izpolnile »pobožne« želje raznih krogov v podjetju Cvetič, ko so agitirali med delavkami, da je sedaj ta ali oni funkcionar odstopil, češ da se je zbal njihovih nastopov. Seveda delavke vse to dobro vidijo in so gotovo drugačnega mišljenja, kakor pa ti ljudje.

Komaj je minulo nekaj dni, ko je bila izdana uredba o minimalnih mezdah, že so začeli nekateri podjetniki iskati razne »kaveljne«, da bi se na kak način izmazali, češ da za nas uredba ne velja, ali pa, da spada njihovo podjetje v nižjo kategorijo. So pač že navajeni, ker se pač v Murski Soboti da vsak zakon in uredba izigrati kakor nikjer tako. Naj bodo pa vsi ti podjetniki prepričani, da so ti časi minuli, da bi se še naprej izigrali interesi delavstva, ker na vse to budno pazi »popovska« organizacija ZZZ. Pričakujemo, da nam bo v tej borbi oblast šla na roko in da bo storila vse potrebno, da se prepreči vsako izigravanje uredbe.

Vuhred

Pri nas je neki podjetnik postavil novo žago. Ker ni vedel, kako naj bi plačal svoje žagarje, je poslal nekoga vprašat k drugemu podjetju, koliko žagarji tam zaslužijo. Vprašal pa je ravno pri podjetju, kjer prejema žagar tako nizko mezdo, da niti ne odgovarja minimalni mezdi. Na žalost ta nizka mezda ni osamljen slučaj, temveč se banova uredba pri nas v večini podjetij ne izvaja.

Dobro bi bilo zato, da se izvrši splošen pregled vseh žag in ugotovi, kakšne mezde prejema žagarsko delavstvo ter da se na to uradnim putem delodajalci prisilijo k spoštovanju socialne zakonodaje. Pri teh razmerah pa je seveda tudi nujno potrebno, da se delavstvo organizira in zato ni čudno, da raste naša organizacija z dneva v dan in smo prepričani, da ni več daleč čas, ko se bo vsa naša Dravska dolina strnila v Zvezi združenih delavcev.

Zato pozivamo naše delavce: Bodite složni in borbeni ter tudi disciplinirani in pokažite to predvsem z rednim plačevanjem članarine ter obiskovanjem članskih sestankov. Onim pa, ki nas mislijo samo izigravati in mislijo na naše sestanke priti samo špijonirat za svojo lastno škodo, tem povemo, da se naj pazijo, da ne bodo v kratkem stopali izven vrst delavstva kot izobčenci stanu. Delavski interesi so samo eni, zato pa mora biti delavski stan v eni organizaciji, da bo močan in da svoje pravice tudi lahko poštenim potom doseže.

Vnedeljo 13. t. m. ob 9 uri vsi na sestanek! Pride zastopnik iz centrale.

Sevnica

Pretekli petek je stavila naša organizacija podjetju Winkle kopitarna v Sevnici, zahteve za povišanje mezd. Podjetje je seveda na naš predlog pristalo le deloma in sicer s poviškom 30% na stare mezde. Ker pa zastopnika organizacije na to nista mogla pristati, je bila zato naprosena oblast, da skliče poravnalno razpravo, ki se bo vršila v kratkem času.

Maribor - gradbeni

Tudi naša podružnica neumorno dela. V nedeljo smo imeli v prostorih gostilne Kristovič v Studencih (Dr. Krekova uli-

ca 26) »Vinsko trgatve«, katera je prav dobro uspeła. Udeležba je bila številna in razpoloženje prav prijetno. Prijatelji našega pokreta so s svojo udeležbo pokazali, kako nas cenijo.

Ker so vsi udeleženci izrazili željo, da bi se ta prireditve ponovila, isto ponovimo v soboto, dne 12. t. m. v istih prostorih. Ker je čisti dobiček namenjen za božičnico, pri kateri nameravamo obdariti naše najbolj potrebne tovariše, prosimo naše članstvo, da se te prireditve polnoštevilno udeleži.

Istočasno prosimo in opozarjamo naše člane, da poravnajo članarino, kajti vsak dobro ve, da član z neplačano članarino nima do organizacije nobenih pravic. In bati se nam je, da bo prav to zimo naše delavstvo pomoči najbolj potrebno. Zato naj si nihče ne zapira vrat za seboj!

Ljubljana - gradbeni

Laži-delavski marksistični voditelji si še danes ne morejo odpomoči od silnega udarca, ki jim ga je v najbolj kritičnem trenutku, ko so pripravljali slovito ilegalno stavko, zadal njihov dolgoletni funkcionar in glavni revizor SGRJ tov. Planko Oto.

Ta mož je bil tisti, ki je pred celotnim delavstvom jasno in možato povedal, da je gradbeno delavstvo od SGRJ varano in goljufano. Ne bi se povrnili več na to zadevo, ker niti najmanj ne objokujemo propadli marksistični okostnjak, če bi nekdanji sestavni deli tega okostnjaka še naprej ne rovarili.

Ko je tov. Planko pristopil v našo organizacijo, so gg. sodrugi seveda takoj sporočili vso zadevo g. stavbeniku Mavriču z jasno zahtevo, da mora tov. Plankota odsloviti. Kaj je vodilo g. stavbenika, da je tov. Plankota odpustil, danes ne moremo razmotrivati. Povemo pa samo to, da je bil tov. Planko po krivič in brez kakršnega koli vzroka brez kruha celih 6 tednov.

Ko je bil te dni sprejet ponovno na delo, sta degradirana bivša agitatorja propadlega SGRJ gg. Kavčič in Ogrin z vednostjo palirja Klementa nahujskala mirno in pošteno delavstvo, da stopi v stavko, kakor hitro začne tov. Planko delati. To se je po dolgi Plankotovi odsotnosti tudi posrečilo izvesti na dan njegovega ponovnega vstopa v službo v ponedeljek 7. t. m.

Palir Klemen je s Kavčičem in Ogrinom izvedel protizakonito glasovanje ali delavstvo dovoli tov. Plankotu da dela ali ne. Kljub temu, da je bilo glasovanje protizakonito in izvedeno od imenovanih treh gospodov s pritiskom, je za tov. Plankota glasovalo precejšnje število delavstva. Kot pameten in trezen mož je uvidel, da bi v taki atmosferi ne izogibno prišlo do spopada med obema strujama, zato se je rajši umaknil. Organizacija pa je povzela vse potrebne korake, da se imenovanim gg. stopi na prste in to tako, da jih bo enkrat za vselej minila volja do nezakonitih dejanj in terorizma nad siromašnim delavstvom. Brez pardona bomo znali energično in hitro zatreti vsak poizkus rovarjenja proti bitnim življenjskim interesom gradbenega delavstva, pa naj si pride iz leve ali z desne. Tovariše pozivamo, da se energično in možato uprejo vsakemu nasilju iz kakršne koli strani. Vodstvo organizacije bo vedno in povsod znalo napraviti. Dalje v zadevi prihodnjic.

V soboto je tako tragično preminul naš tovariš Jager Anton iz Štepanje vasi. Medtem ko se je po trudapolnem celotenskem delu vračal veselo domov, da v krogu svoje družine prebije nedeljski počitek, je tako nesrečno padel, da se je v vodi ob poti zadušil. Zapušča žalostno vdovo in mlado hčerko. Njegove tovariše, ki so bili skupaj zaposleni na stavbi »Slovenskega doma«, prosimo, da z nabiralno akcijo ubogi vdovi nekaj pripomorejo.

Pogreba, kateri se je vršil v ponedeljek popoldne, so se poleg drugih njegovih prijateljev udeležili tudi predsednik in tajnik gradbene zveze ZZZ tov. Kralj in Bitežnik.

Viničarji

Člane Posmrtninskega sklada Strokove zveze viničarjev v Ljutomeru tem potom obveščamo, da je umrla Miklošič Katarina, članica iz podružnice Sv. Miklavž pri Ormožu. Svojem se je izplačalo 300.— din posmrtninske podpore, ker še ni bila celo leto včlanjena.

Zaradi tega slučaja, kakor zaradi tega, ker moremo v kratkem pričakovati še katerega smrtnega slučaja, razpisujemo zbirko za 115 in 116 slučaj ter prosimo člane čim prejšnjega vplačila. Opozarjamo pa obenem vse zamudnike posmrtninskih prispevkov kakor tudi članarine organizaciji.

Nadalje pozivamo vse naše redne člane, ki se bodo s koncem tega meseca preselili, da nam takoj sporočijo nove, točne naslove!

Blagajnik.

Prilike za preživljanje v naših krajih so vsled te strašne draginje uprav neznosne. To zlasti najbolj občuti revni viničar, saj zasluži po navadi komaj 8 do 10 din na dan, kar odgovarja po sedanjih cenah za (Nadaljevanje na 4. strani.)

Viničarji

(Nadaljevanje s 3. strani.)

moko komaj za en kg. Kaj to pomeni, ve samo tisti, ki to na lastni koži občuti. Imamo sicer Uredbo o viničarjih, toda brezvestni čut delodajalca, se vseeno splazi okoli zakona in delavca-viničarja prikrajša, kjerkoli more. Nič boljši niso trgovci, ki so se ta revni delavski zaslužek utrgovali na razne načine. Ko si n. pr. prišel v trgovino in povprašal za moko, jo seveda danes ni bilo, jutri si jo dobiš, toda par dinarjev dražje, čeprav je bilo ugotovljeno, da med tem časom niso prejeli nobene pošiljke od nikoder. Slično se je postopalo tudi v drugih primerih.

S strahom in bojaznijo gledamo na bližajočo se zimo! Nimamo drv, nimamo obleke, obutve in ne hrane, nimamo pa tudi denarja.

Oblast bo morala to uvideti in priskočiti na pomoč vsaj s kuhinjami, ki naj se ustanovijo v vsaki večji vasi ali občini. Na vsak način pa bo treba rešiti vprašanje prehrane otrok, kajti kdor to mladino vidi, kako je oblečena, kako je prehranjena, ga mora ta slika v srce pretresti. Te kuhinje naj se ustanove takoj. Saj je to nakazal tudi naš prosvetni minister dr. Korošec.

HALOZE

Splošna sodba je, da so Haloze najrevnejši kraj Slovenije. Dejansko tudi je tako. Toda od te ugotovitve in pomilovanja haloški viničar ne bo mogel živeti. Zgodi se mu lahko tako kot konju, ki ga je kmet učil stradati. Ko ga je že toliko naučil, da ni hotel več jesti, mu je konj crknil. Haloškega viničarja pa ne bo treba učiti stradati ker to že zna. Toda to zimo bo vedel že popolnoma in ga lahko doleti usoda kmetovega konja, ako se ne bo nikdo pobrigal za te reveže. Strokovna zveza viničarjev v Ljutomeru je zato sklicala sestanek viničarjev iz vseh krajev zgornjih Halož, ki se je vršil v nedeljo 6. okt. popoldne ob 2. uri pri g. Jožefu Verdenik-u, kovaču v Pristavi. Na tem sestanku je se ugotovil dejanski stan položaja viničarjev ter se stavilo nujne zahteve, da se haloškim viničarjem nujno odpomore. Od pomilovanja in gledanja na haloške razmere iz ptičje perspektive ne bo nikomur pomagati. Ugotoviti se mora revščina tam, kjer je, in ta je med viničarji. Haloze tvorijo veliko prirodno bogastvo, bujno rastoče vinograde. Od sadov tega pridelka žive poedinci in inozemske firme, ostalo prebivalstvo viničarji in bajtarji, ki to kamenito zemljo obdelujejo za stramtone pogoje, pa stradajo.

ŠT ILJ V SLOV. GORICAH

Pri nas se je vršil dne 29. sept. 1940. sestanek, ki pa je bil vsled slabega vremena in nezavednosti viničarjev slabo obiskan. Zastopnik centrale sam je prečital in razložil »Dopolnilno uredbo« med vinogradniki in viničarji, našo resolucijo in zadnjo okrožnico.

Takih sestankov bi trebalo pri nas več, da bi se viničarji seznanili z organizacijo in našimi pravicami, ki jih po uredbi imamo. Naše tovariše pa opozarjamo, da se takih sestankov pridno udeležujete, ker naše neznanje nam silno škoduje.

JARENINA

V nedeljo dne 13. oktobra se vrši pri nas sestanek ob 8 uri zjutraj v šoli, kjer nam bo zastopnik centrale razložil »Dopolnilno uredbo« z dne 17. avgusta 1940, ter druge važne stvari za nas.

Tovariši, udeležite se tega sestanka polnoštevilno.

Jude so vrgli iz trgovine z živili

Vlada je izdala novo uredbo, ki odvzema mnogim judom trgovski obrat s predmeti za ljudsko prehrano. Ta uredba je brezdvomno zelo dalekosežne važnosti za splošno ureditev naših prehranjevalnih razmer cen na živilskem trgu.

Mi Slovenci se važnosti tega vladnega ukrepa vsaj prvi moment nismo zadostno zavedli. Med seboj imamo namreč tako malo število judovskih trgovcev, da ne moremo čutiti dalekosežnih posledic njihovega gospodarstva. Ni pa rečeno, da zato, če židov nimamo neposredno med seboj, zaradi njih ne trpimo manj kakor drugi kraji v državi, morda v gotovih ozirih celo več.

Židje so si namreč osvojili na naših žitornih krajih skoro vso trgovino z žitom. Oni imajo v rokah žitna veletrgovska podjetja, v rokah imajo denarne zavode, njihova so prevozna sredstva. Oni diktirajo cene žitu pri nakupu, oni določajo tudi ceno pri prodaji. V njihovih rokah so veliki mlinski obrati, ki zmeljejo dnevno po več 1000 kg žita in pošiljajo mlevske izdelke v nadaljni promet. Trdno so povezani med seboj in skoro onemogočajo kakršno koli konkurenco naših domačih trgovcev ter jih, če treba, tudi na umeten način v njihovi trgovini gospodarsko popolnoma uničijo.

Mi smo se doslej po večinoma jezili sa-

Mezdne akcije nameščencev

V zadnji številki našega glasila smo prinesli poročilo o skupni akciji slovenskih nameščenskih organizacij za zvišanje njihovih dohodkov. Nameščenske organizacije delajo v sklopu Delavske zbornice in so delodajalskim organizacijam postavile termin 10. oktobra za sklicanje ankete, ki naj sporazumno reši vprašanje njihovih zahtev.

Nameščenci v svoji utemeljitvi poudarjajo, da so cene porastle od 40 do 50% in da ni mogoče več živeti pri sedanjih plačah. Ureditev zadostnih prejemkov nameščencev po skupnem sporazumu, pravijo, bo imela tudi to ugodno posledico, da bodo vsa podjetja enako obremenjena z novimi izdatki za nameščence in da bo s tem izravnana tudi konkurenčna sposobnost.

Nameščenci zahtevajo, da se z veljavnostjo od 1. oktobra zvišajo plače tako, da se pri plačah do 2500.— din prizna povišek 40%, pri plačah 3.500.— din 30%, pri plačah do 4.500.— din 20% in pri plačah nad 4.500.— din 10% poviška. Poleg tega zahtevajo nameščenci v svoji vlogi, da naj bi jim delodajalci s 15. oktobrom izplačali vsem brez izjeme po 1 mesečno plačo.

Ker so hrvatski nameščenci s svojimi zahtevami že prodrli in je g. ban Dravske

banovine izrazil svojo pripravljenost, da se rade volje pridruži vsaki akciji za enotno rešitev vprašanja dohodkov zasebnih nameščencev, pričakujejo naši nameščenci ugodne rešitve svojih zahtev.

Na drugem mestu poročamo, da je ljubljanska mestna občina že dala enkratni prispevek svojim nameščencem. Ljubljanski Okrožni urad je vsem nameščencem zaradi draginje nakazal v začetku tega meseca še enkratno redno mesečno plačo. Trboveljska premogokopna družba je svojim uradnikom izplačala kot enkratni prispevek poldrugo mesečno plačo. Delavska zbornica je v teku tega leta uradnikom s plačo izpod 3000.— din na mesec, povečini že parkrat zvišala plače. Tudi je družinskim očetom brez razlike na prejemke pretekli mesec nakazala enkratni nabavni prispevek sorazmerno po številu otrok. Tako posamezni delodajalci sami uvidevajo nujno potrebo posebnih draginskih doklad in je res prav, če se jih reši s skupnim sporazumom oziroma enotnim predpisom.

Prinašamo to o mezdnem gibanju nameščencev, ker posredno vpliva tudi na mezdne akcije delavstva in ker naj bi bile njihove zahteve tudi nekako ogledalo za zahteve delavstva.

Nabavni prispevek ljubljanskim mestnim uslužbencem

Ljubljanska mestna občina je lansko leto svojim uslužbencem izplačala božičnico. Z ozirom na naraščajočo draginjo pa je leto določila, da bo mesto tega že sedaj izplačala nabavni prispevek. Čas je primernejši za nakup živil, kurjave, pa tudi pričetek šolskega leta zahteva večje izdatke. Po sklepu finančnega odbora je g. župan dr. Adlešič na osnovi pooblastil zakona o mestnih občinah tako odredil, da prejmejo mestni uslužbenci enkratni izreden nabavni prispevek po din 1000.— ter še po 200.— din za vsakega otroka, kakor tudi po 200.— din za tiste žene, ki same niso v

službi. Ta nabavni prispevek prejmejo oni uslužbenci, ki so bili dne 1. okt. 1940 v aktivni službi mestne občine ali pa so od nje upokojeni. Prispevek prejmejo pragmatični in pogodbeni uslužbenci pa tudi dnevničarji. Poseben nabavni prispevek po 500.— din pa prejmejo tudi vse mestne snažilke.

Mestna občina je tako pokazala dobro voljo, da v času izrednih prilik svojim uslužbencem te stiske pomaga prebroditi. Prizadeti delavci in nameščenci bodo tega koraka mestn občine gotovo veselili.

Popotne palice in še kaj

Znano je, da smo Slovenci veliki prijatelji in poborniki turizma. Vendar ne bi pričakovali, da sedaj, ko se jesen z naglimi koraki približuje naši lepi slovenski zemlji, turizem zavzema vse večji in največji razmah. Preseneča nas ravno to, da je sedaj, ko priroda polagoma izumira in ž njo vse, kar se je izživelo, nenadoma vskliklo pri naših gospodih »sodrugih« veselje do turisticke in občudovanja lepot božjega stvarstva.

Da je to res tako, nam priča sledeči slučaj: V teh meglenih in deževnih dneh, se je oglasil truden in postaran možiček v prostorih Delavske Zbornice in s ponižnim glasom prosil, naj mu D. Z. izplača račun za dobavljene turist. palice. Teh palic je bilo po številu cca 500. Kako silno se je možiček začudil, ko so mu funkcionarji zbornice povedali, da tako število »turistovskih« palic ni naročila in zato tudi ne more biti plačnik. Pri tej priliki je možiček izjavil, da je doma iz okolice Novega mesta in da je dobil osebno naročilo za dobavo 6000 kom. »turistovskih«. Pošlje naj iste na naslov; Strokovno tajništvo delavske zbornice v Ljubljani. Ker siromak ni mogel celotnega števila takoj dobaviti radi železniške tarife, je zaenkrat poslal na naslov samo 500 kom, sam je pa

prišel peš v Ljubljano, da bi mu DZ izplačala predujem na račun teh palic. DZ seveda ni mogla siromaku ničesar drugega svetovati, kakor da iste ponudi znani ljubljanski sportni trgovini.

Kdo je pravi lastnik te naročbe, ne bo našemu delavstvu težko uganiti. Najbrže so pri zadnjem štrajku »sodrugih« ugotovili, da kranjski Janez le ni tak »Janez«, da bi še naprej poslušal te odrešenike in so zato si preskrbeli učinkovito sredstvo proti neposlušnosti in trdoglavosti »turistovske« palice. Mnenja smo, da se bodo te palice spremenile v prave bumerange, ki bodo o pravem času po njihovih glavah lopnili.

Mestna hranilnica ljubljanska

je največji slovenski pupilarnovarni denarni zavod. Dovoljuje posojila na menice in vknjižbe. Za vse vloge in obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska

Dobro in poceni Vas prehrani

JAVNA KUHINJA

DELAVSKE ZBORNICE

V L J U B L J A N I

V prizemlju zbornične palače